

TÝDEN ZAHRANIČNÍCH ČECHŮ

MEZINÁRODNÍ KOORDINAČNÍ VÝBOR
ZAHRANIČNÍCH ČECHŮ

Parlamentu České republiky
Vládě České republiky

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

z konference konané v rámci Týdne zahraničních Čechů v Praze
ve dnech 28. září až 4. října 2003

SEKCE LEGISLATIVNÍ, POLITICKÁ A EKONOMICKÁ

Rezoluce č. 1

Rozvoj celkových vztahů a spolupráce mezi zahraničními Čechy a Českou republikou

1. Konference shledává, že situace na poli rozvoje celkových vztahů se během posledních tří let nadále kvalitativně zlepšuje, zejména díky iniciativě a práci Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí (dále jen Stálá komise), Podvýboru zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR pro styky s krajany (dále jen Podvýbor pro krajany) a Odboru kulturních a krajanských vztahů MZV ČR (dále jen OKKV).
2. Konference ukládá krajanským spolkům a organizacím zlepšit kvalitu své práce na úseku spolupráce se shora uvedenými institucemi a ještě více podpořit činnost Konzultativní rady Stálé komise.
3. Konference doporučuje krajanským spolkům a organizacím zahájit intenzivnější komunikaci s českými médii a současně doporučuje, aby parlament a vláda ČR zlepšily informovanost české veřejnosti o životě, činnosti, přínosu a potřebách krajanských komunit ve světě.
4. Konference poukázala na právní, sociální a ekonomické rozdíly mezi komunitami v tradičních demokratických zemích na straně jedné a komunitami v zemích, které demokratickou společnost teprve budují. Z těchto důvodů konference doporučuje vytvoření nadace za účasti vlády ČR a prosperujících krajanských komunit, která by sloužila realizaci specifických projektů méně prosperujících krajanských komunit ve světě.
5. Konference žádá Parlament ČR, aby se zasadil o to, aby ve Stálé komisi a v Podvýboru pro krajany nebyli členové Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM). Konference rovněž považuje za nežádoucí, aby členové KSČM byli součástí delegací, které navštěvují krajanské komunity, nebo se účastnili akcí, na které jsou zváni představitelé krajanských komunit. Tentýž požadavek vznáší konference i pokud jde o návštěvy a účast zástupců fašistických a extrémistických organizací.
6. Konference doporučuje, aby vzhledem k rostoucím nárokům jak na obsahovou náplň, tak i organizační činnost krajanské problematiky parlament a vláda ČR zajistily odpovídající zvýšení personálního stavu na příslušné úrovni.
7. Konference žádá vládu ČR, aby zvážila možnost navýšení finanční podpory činnosti a projektů krajanských spolků a organizací v zahraničí.

8. Konference žádá Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů (dále jen MKV ZČ), aby ve spolupráci s dalšími subjekty podílejícími se na přípravě a realizaci Týdne zahraničních Čechů začlenil do programu otázku zlepšení spolupráce s mladou generací.
9. Konference žádá MKV ZČ, OKKV a Stálou komisi, aby společně vypracovaly seznam všech subjektů, jejichž práce je zaměřena na Čechy v zahraničí.

Rezoluce č. 2

Řešení konkrétních otázek vztahů a spolupráce

Občansko-právní postavení krajanů

1. Konference žádá provedení novelizace zákona č. 40/1993 Sb. a případně dalších s tím souvisejících nezbytných novelizací a zákonných změn, a to za účelem odstranění stávající diskriminace Čechů v zahraničí takto:
 - a) aby po získání cizího státního občanství občan ČR nepozbyl automaticky státní občanství ČR;
 - b) aby byla odstraněna nedokonalost zákona, která v současnosti nadále neumožňuje získání státního občanství ČR všem skupinám Čechů žijících v SR;
 - c) aby osobám, které byly státními občany ČR a své občanství pozbyly, nebyly kladeny žádné zákonné překážky nebo omezení při jeho znovunabytí;
 - d) aby osobám žijícím v SR, jejichž jeden rodič má státní občanství ČR, nebyly kladeny žádné zákonné překážky a omezení při zpětném získání státního občanství ČR;
 - e) aby osobám českého původu byla zaručena možnost zjednodušeného získání státního občanství ČR a zkrácena stávající zákonná lhůta.
2. Konference žádá MZV ČR iniciovalo bilaterální jednání se státy, jejichž legislativa neumožňuje dvojí státní občanství, s cílem dosáhnout toho, aby Češi v zahraničí znovunabytím státního občanství ČR podle zákona č. 193/1999 Sb. neztratili státní občanství dané země.
3. Konference žádá všechny organizace Čechů v zahraničí, aby ve spolupráci se zastupitelskými úřady ČR urychleně předložily MV ČR a na vědomí Stálé komisi přehled problémů spojených se získáním občanství ČR v návaznosti na situaci v zemi jejich současného pobytu.
4. Konference žádá MV ČR a MZV ČR, aby iniciovala jednání a zajistila potřebné kroky, které povedou k odstranění vízové povinnosti Čechů žijících v zahraničí.

Volební právo

1. Konference žádá o přijetí novely volebního zákona, která zajistí výkon volebního práva korespondenční formou, aby tak českým občanům v zahraničí bylo umožněno volit do Poslanecké sněmovny ČR, Senátu ČR a efektivně se účast-

nit dalších voleb a referend, které se budou konat v ČR.

Restituční práva

Po 25. únoru 1948, to je po uchopení moci Komunistickou stranou Československa, začalo rozsáhlé věznění a odstraňování odpůrců komunismu, součástí kterého bylo i zabavování jejich majetku. Toto zabavování se vztahovalo i na osoby, kterým se podařilo v období od roku 1948 až do roku 1990 odejít do zahraničí.

V souvislosti s restitucemi byl v Československu v roce 1990 vydán zákon č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci, jehož preambule praví: "Účelem zákona je zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská práva a svobody, zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách, zákon označoval za trestné."

V §2 tento zákon stanoví, že: „Všechna další rozhodnutí v téže trestní věci na ně navazující se zrušují k datu, kdy byla vydána." Tím se rozumí zrušení rozsudků a tudíž i zrušení zabavení majetku ke dni, kdy byly rozsudky vydány, a proto je nutno pohlížet na ně, jako kdyby nikdy neexistovaly.

Při restitucích je třeba vycházet ze zákona č. 119/1990 Sb. a z úmyslu zákonodárců, kteří tento zákon schválili a který byl zcela jednoznačný: zrušit všechny politické rozsudky z období od 25. února 1948 až do 1. ledna 1990, a to spolu se všemi na ně navazujícími tresty. Právě tento původní zákon představuje základní restituční zákon. Aby byl naplněn skutečný záměr tohoto zákona, je zapotřebí vypracovat k němu odpovídající prováděcí nařízení.

Na základě shora uvedených skutečností a s cílem odstranit stávající diskriminaci Čechů v zahraničí konference žádá:

1. aby MS ČR, MF ČR a případně další urychleně vypracovaly příslušné návrhy prováděcích nařízení a tyto konzultovaly se členy Konzultativní rady Stálé komise a následně je předložily Parlamentu a vládě ČR ke schválení;
2. aby byly v restitučním procesu ČR dodržovány všechny závazné body Evropské konvence o ochraně lidských práv a článek 26 Opčního protokolu k Mezinárodní úmluvě o občanských a politických právech, který ČR podepsala, jakož i další mezinárodní úmluvy a závazky.

Veteráni druhé světové války

1. Konference žádá rozšířit působnost zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky, také na válečné veterány a zajatce, kteří jsou nyní občany jiných států. Do této kategorie konference žádá zahrnout také příslušníky Československé armády z období první republiky a rovněž bývalé příslušníky národně osvobozenecké armády Jugoslávie.
2. Konference žádá příslušné státní instituce vyjádřit důstojným způsobem morální uznání všem bývalým příslušníkům československých a spojeneckých armád.

3. Konference žádá příslušné státní instituce, aby:
 - a) projevíly uznání všem českým a slovenským bojovníkům proti nacistickým ozbrojeným silám, jakož i všem, kteří se stali obětí nacistického násilí v době od 4. do 12. května 1945;
 - b) odškodnily tyto bojovníky bez ohledu na trvalé bydliště a nynější státní příslušnost;
 - c) v případě, že tyto osoby již nežijí, odškodnily pozůstalé vdovy a sirotky.
4. Konference doporučuje příslušným orgánům ČR, aby za pomoci krajských organizací zpracovaly přehled o hrobech českých a slovenských legionářů a českých a slovenských vojáků druhé světové války, nacházejících se jak doma, tak v zahraničí, a zabezpečily jejich důstojnou opravu a údržbu.

Ekonomicko-obchodní oblast

Ve snaze přispět k analýze možností pro vytváření širšího prostoru a konkrétních forem činnosti organizací zahraničních Čechů ve prospěch ekonomických a obchodních zájmů ČR konference doporučuje českým spolkům a organizacím i jednotlivcům v zahraničí:

1. Iniciovat jednání s představiteli příslušných ministerstev ČR o konkrétních otázkách podpory výměny znalostí, poznatků a zkušeností získaných českými podnikateli a odborníky v zahraničí v oblasti průmyslu, obchodu a financí.
2. Všechno možné přispívat k podpoře a činnosti obchodních úseků zastupitelských úřadů ČR, českých center, obchodních komor, honorárních konzulátů apod. a o tuto podporu a spolupráci požádat zejména české odborníky žijící v zahraničí.
3. Podílet se na organizování pravidelných konzultací politiků, ekonomů, průmyslníků a finančníků z ČR s českými odborníky žijícími v zemích, s jejichž vládami či různými korporacemi plánují příslušné resorty a podnikatelské či finanční subjekty v ČR uzavření spolupráce na základě krátkodobých a dlouhodobých smluv.

SOCIÁLNÍ SEKCE

Rezoluce č. 3

Přesídlení a repatriace, sociální péče o navrátilivší se krajanů a sociální péče o Čechy žijící v zahraničí

1. Konference žádá pomocí nové legislativní úpravy komplexně řešit pojetí a realizaci přesídlení krajanů a jejich rodin do ČR. Doporučuje vzít přitom v úvahu zejména neúnosnou situaci Čechů (osob českého původu) žijících v ekonomicky nestabilních a válečnými konflikty postižených zemích (např. státy bývalého SSSR, Jugoslávie, Rumunsko, Bulharsko aj.). Konference doporučuje dotčeným jednotlivcům obrátit se v této věci o pomoc na MZV, MV, MPSV, MZd ČR.
2. Konference doporučuje příslušným státním or-

gánům ČR věnovat větší pozornost otázce přesídlení občanů ČR ze Slovenské republiky a řešení otázek s tím spojených (např. přechodným přidělením bytu, poskytnutím půjčky garantované státem a nahrazující stavební spoření aj.). Konference doporučuje dotčeným jednotlivcům obrátit se v této věci o pomoc na vládu ČR.

3. Konference podporuje zřízení domova pro krajanů-seniory a obrací se tímto o pomoc na MZV a MPSV ČR.
4. Konference žádá zahrnout otázku řešení sociálních problémů osob, které nejsou státními občany ČR, do požadovaného zákona o zahraničních Češích, a to včetně umožnění dočasného a dlouhodobého zaměstnávání, sociálního a zdravotního pojištění, léčení v lázních, přiznání starobního a invalidního důchodu, možnosti důchodového připojištění a odstranění diskriminace způsobené požadavkem trvalého bydliště.
5. Konference doporučuje MPSV a MZd ČR, aby na svých webových stránkách vystavovaly nebo publikovaly informace o postupu pro získání důchodů, zdravotního pojištění, bytu a místa v domově důchodců a aby zveřejňovaly seznamy a formuláře k tomu potřebných dokumentů.
6. Konference žádá umožnit léčení v nemocnicích a lázních ČR bývalým vojákům československých zahraničních armád a politickým vězňům komunistického režimu, kteří nemají státní občanství ČR a pobyt na území ČR. Konference v této věci žádá o pomoc MO, MPSV, MZd ČR a další zainteresované státní orgány.

ŠKOLSKÁ SEKCE

Rezoluce č. 4

Rozvoj vzdělání krajanů žijících v zahraničí a zajištění lepší výuky českého jazyka

1. Konference doporučuje MŠMT, MZV ČR a dalším příslušným vládním i nevládním institucím, aby pro ty krajanů, kteří k výkonu své profese potřebují výbornou znalost českého jazyka (novináři, učitelé aj.), zajistily intenzivní krátkodobý kurz českého jazyka v ČR.
2. Konference doporučuje MŠMT, MZV ČR a dalším příslušným vládním i nevládním institucím, aby učitelům z krajských komunit umožnily krátkodobý pobyt v ČR s možností podílet se přímo na výukovém procesu na českých školách.
3. Konference doporučuje vládě ČR, aby vytvořila podmínky k bezplatnému studiu příslušníků mladé generace krajanů na českých středních školách.
4. Konference doporučuje vládě ČR, aby nadále všestranně podporovala studium českých studentů ze zahraničí na českých vysokých školách.
5. Konference doporučuje MŠMT, MZV ČR a dalším příslušným vládním i nevládním institucím, aby všestranně a v míře větší než doposud pod-

pořily výuku českého jazyka v prostředí krajan-
ských komunit.

6. Konference doporučuje vládě ČR, aby v České republice podporovala uplatňování odborných a pedagogických zkušeností, jichž zahraniční Češi nabyli na vysokých školách a vědeckých ústavech v zahraničí.
7. Konference doporučuje vládě ČR zvážit metodickou pomoc krajanickým spolkům v zahraničí v oblasti výuky českého jazyka, a to jednak vysíláním odborných pracovníků, nebo poskytováním audiovizuálních pomůcek.
8. Konference žádá vládu ČR, aby ve větším rozsahu zajistila zasílání moderních učebnic češtiny pro mateřské i základní školy a slovníků a podporovala knihovny s českou literaturou.
9. Konference doporučuje iniciovat jednání s příslušnými resorty, aby českým krajanům bylo při zaměstnávání v ČR uznáno zahraniční vysokoškolské studium.

KULTURNÍ SEKCE

Rezoluce č. 5

Péče o české kulturní dědictví v zahraničí

Organizace a spolky zastoupené na konferenci se zavazují:

1. Projednat se členy svých spolků a organizací okamžité provedení kroků za účelem záchrany archivních dokumentů souvisejících s činností českých spolků a organizací v zahraničí a s působením významných českých osobností v zahraničí.
2. Projednat se členy svých spolků a organizací otázku zkompletování archivního materiálu vztahujícího se k historii a činnosti těchto spolků, organizací a významných osobností a vyvinout další úsilí k záchraně takového materiálu, zejména pokud se nalézá v soukromých rukou.
3. Projednat se členy svých spolků a organizací otázku darování (příp. deponování) takto získaných archivních materiálů buď institucím na území ČR (Státní ústřední archiv, Náprstkovo muzeum, knihovna Libri prohibiti ad.) nebo obdobným institucím v zemi svého působení.
4. V případě, že spolky a organizace již vlastní inventáře a katalogy svých archivních sbírek, jejich kopie neprodleně zaslat Státnímu ústřednímu archivu v Praze (adresa v příloze) za účelem vytvoření nové, či doplnění stávající centrální počítačové databáze archivních sbírek.
5. Provést v zemi svého působení systematické zmapování českých kulturních památek (památníky, kostely, spolkové budovy, hroby významných Čechů a padlých vojáků, místa spojená s významnými událostmi nebo českými i jinými osobnostmi, které se výrazně zapsaly do historie ČR a českých komunit v zahraničí) a tento seznam pak zaslat OKKV, MK ČR a MKV ZČ.
6. Zahájit práci na zdokumentování činnosti významných českých osobností v zahraničí.

Rezoluce č. 6

Formy a možnosti kulturní spolupráce krajanických spolků a organizací s vládními a nevládními institucemi v ČR

1. Konference pozitivně oceňuje práci, kterou pro Čechy v zahraničí vykonává Radio Praha – vysílání Českého Rozhlasu do zahraničí.
2. Konference žádá příslušné vládní orgány ČR, aby zvážily zintenzivnění odborné, poradenské, organizační, materiální a finanční pomoci krajanickým spolkům a organizacím.
3. Konference doporučuje všem spolkům a organizacím zvážit výraznější podporu vydavatelské činnosti týkající se života krajanické komunity ve světě a činnosti jednotlivých krajanických spolků, organizací a osobností.
4. Konference žádá všechny spolky a organizace, aby neprodleně projednaly otázku finanční podpory knihovny Libri prohibiti, jakož i závazek zasílat této knihovně kopie všech tiskovin, vzniklých z jejich činnosti (knihy, periodika, časopisy, plakáty, rezoluce atd.).
5. Spolky a organizace zastoupené na konferenci se zavazují, že zvýší informovanost o své činnosti směrem do ČR tím, že o své činnosti budou intenzivněji informovat OKKV, Stálou komisi, Český rozhlas, redakce časopisů, které se těmto otázkám věnují, a v neposlední řadě MKV ZČ.
6. Konference doporučuje vládním i nevládním institucím v ČR, aby zvážily realizaci projektů umožňujících krátkodobé výměnné pobyty dětí z krajanických komunit a z ČR, jakož i projektů umožňujících studijní pobyty a setkání mladých lidí z krajanických komunit a z ČR.
7. Konference vyzývá všechny spolky a organizace, aby podpořily projekty regionálních i světových literárních, výtvarných, hudebních a vědeckých soutěží pro mladé české krajany ze zahraničí a mládež z ČR.
8. Konference ukládá krajanickým spolkům a organizacím, aby do 31. 12. 2003 zaslaly Stálé komisi podrobnou informaci o tom, jak informuje domácí televize v zemi jejich působení o životě a problémech svých krajanů v zahraničí a národnostních menšinách v dané zemi. Konference žádá Stálou komisi, OKKV a MKV ZČ, aby na základě takto získaných informací do 29. 2. 2004 zpracovaly návrh na zlepšení vysílání o Čechách v zahraničí a ten neprodleně předložily k vyjádření České televizi a případně dalším zainteresovaným institucím.
9. Pro krajanické komunity v okolních zemích, zvláště pro příslušníky mladé generace, má vysílání České televize zásadní význam pro uchování a rozvoj českého jazyka. Konference proto žádá Českou televizi, aby podnikla vhodné kroky k zajištění nerušeného příjmu vysílání ČT v zahraničí, a to cestou nekódovaného satelitního nebo kabelového vysílání. Konference současně žádá vládu ČR, aby za tímto účelem poskytla ČT účelovou dotaci.
10. Konference doporučuje České televizi, aby umožnila větší frekvenci vysílání pořadů o zločinech komunismu.